

О. В. Побережець

д.е.н, проф.

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ НА ОСНОВІ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ

Функціонування та розвиток суб'єктів господарювання залежить від певних чинників, які характеризують фінансово-господарську діяльність за допомогою кількісних та якісних індикаторів. Передумовою життєздатності та базисом розвитку суб'єкта господарювання в межах конкурентного середовища є рівень його стабільності: фінансової, економічної, соціальної. Саме тому процес оцінки та управління фінансовою стійкістю забезпечує ефективність стратегії розвитку певного суб'єкта, враховуючи відповідні фактори впливу.

Необхідність проведення системного моніторингу фінансової стійкості, який передбачає забезпечення механізму перманентного спостереження за певним рівнем фінансової стійкості, пов'язано із наявністю суттєвих фінансових проблем у більшості суб'єктів господарювання, особливо в сучасних трансформаційних умовах.

Проблемам оцінки фінансової стійкості присвячені роботи багатьох науковців, а саме: Д. Білика, О. Павловської, Н. Притуляк, Н. Невмержицької, Г. Савицької, Г. Крамаренко, Л. Волощук, Н. Соловйової, Є. Мних, Г. Старостенка, Н. Бугаса, Є. Масленнікова, Ю. Цал-Цалко та інших.

Враховуючи значну кількість представлених наукових праць, питання оцінки фінансової стійкості з отриманням інформаційного підґрунтя щодо формування стратегії розвитку залишаються актуальними та потребують певних досліджень.

Зазначимо, що розуміння сутності питання та визначення стратегічних завдань впливає на формування підходів оцінки кризового стану суб'єкта господарювання та застосування системних заходів щодо його фінансової стабілізації. При цьому отримання обґрунтованих та вичерпних висновків на основі використання методики діагностики фінансової стійкості залежить від інструментальної підтримки з визначенням певних індикаторів та чинників.

Саме тому формування об'єктивної групи показників, які характеризуються принципами комплексності, ефективності та оптимальності, є важливим етапом на шляху проведення моніторингу фінансового стану суб'єкта господарювання. Наповненість методики відповідними показниками

залежить від цілей аналізу, доступних джерел інформації та особливостей діяльності суб'єкта, виявлення «слабких місць» якого надасть можливість корегування відповідних процесів за допомогою раціоналізації системи управління. Оцінка можливостей суб'єкта господарювання не тільки функціонувати, але й динамічно розвиватись, враховуючи наявні ресурси та гармонічно збалансовуючи позитивні та негативні грошові потоки, лежить в основі формування стратегії розвитку. Оцінка фінансового стану суб'єкта господарювання проводиться з використанням короткострокових, середньострокових та довгострокових орієнтирів, що впливає на рівень та реалізацію відповідних управлінських рішень. Підкреслимо той факт, що розвиток суб'єкта господарювання можливий лише завдяки стабілізації його фінансового стану та наявності резервів зростання, у тому числі матеріальних, трудових тощо.

На думку деяких авторів, фінансова стійкість представляє собою системний процес діяльності підприємства, який віддзеркалюється в його здатності погасити свої зобов'язання у відповідні терміни, забезпечуючи при цьому фінансовий баланс. В основі фінансового та економічного благополуччя суб'єкта господарювання лежить саме фінансова стійкість з певним набором сегментних складових. Серед елементів фінансової стійкості суб'єкта господарювання виділяють платоспроможність, яка по відношенню до даного показника розглядається з одного боку, як можливість забезпечувати фінансову стійкість за рахунок своєчасного і повного виконання платіжних зобов'язань, з іншого – як співвідношення між платежами суб'єкта та грошовими надходженнями [1, с. 16].

Рівень та стан фінансової стійкості напряму впливає на процес формування стратегії розвитку суб'єкта господарювання, визначаючи пріоритетні напрями та можливі загрози його функціонування. Підкреслимо, що визначення та ідентифікація умов фінансової неспроможності суб'єкта господарювання є основою виокремлення економічно оптимальних напрямів діяльності та прийняття для цього раціональних та обґрунтованих управлінських рішень, які пов'язані як з нейтралізацією негативних тенденцій, так й використанням потенційних можливостей відповідного суб'єкта. Саме з такими діагностичними процедурами пов'язаний процес проведення факторного аналізу, який базується на виявленні та групуванні чинників, які мають системний або дискретний характер.

Для потреб детального аналізу факторів, які призвели або можуть призвести до настання фінансової кризи суб'єкта господарювання, виділяють наступні екзогенні фактори: зниження кон'юнктури в економіці в цілому; зменшення купівельної спроможності населення; високий рівень інфляції та нормативно-правова нестабільність; нестабільність фінансового та валютного

ринків; посилення конкуренції в галузі.

Серед ендогенних факторів першочерговими є низький рівень кваліфікації персоналу та якості менеджменту; недоліки у виробничій сфері; прорахунки в інвестиційній політиці; низький рівень модернізації та екологізації [2]. В сучасних умовах головними завданнями управління фінансовою стійкістю є вирішення питань щодо виявлення негативних факторів, їх нейтралізації та мінімізації ризиків неплатоспроможності з урахуванням тенденцій соціально-економічного розвитку суб'єкта господарювання. Зазначимо, що інформаційне забезпечення, яке містить дані про рівень фінансової стійкості, є обов'язковим параметром сучасної системи управління, яка носить стратегічний і оперативний характер, що дає можливість виявити ознаки фінансового дисбалансу та прийняти негайні заходи. У свою чергу, це потребує формування дієвого механізму оцінки фінансової стійкості суб'єкта господарювання, який базується на застосуванні принципів системного підходу, що уможливорює формування надійного фундаменту для розробки стратегії розвитку.

Таким чином, оцінка та управління фінансовою стійкістю, яка базується на системних показниках та визначенні пріоритетних напрямів і можливих загроз функціонування, є основою формування стратегії розвитку суб'єкта господарювання. Застосування системного моніторингу за рівнем платоспроможності та фінансовим станом суб'єкта господарювання забезпечить значні переваги, враховуючи нестабільність зовнішнього та внутрішнього факторного середовища.

Список використаної літератури

1. Масленніков Є. І. Методологічні та практичні засади дослідження системи управління фінансовою стійкістю промислового підприємства : монографія. Одеса : Прес-кур'єр, 2015. 316 с.
2. Куцинська М. В., Чавичалов І. І. Обліково-аналітичне забезпечення вибору стратегії розвитку підприємства під час його санації. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 19. URL: <http://www.global-national.in.ua/archive/19-2017/57.pdf> (дата звернення: 01.11.2020).